

Innst. S. nr. 54

(2001-2002)

Innstilling fra næringskomiteen om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 140/2001 av 23. november 2001 om endring av EØS-avtalens protokoll 2 og 3 om bearbeidede landbruksvarer og andre landbruksvarer

St.prp. nr. 29 (2001-2002)

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Ved EØS-komiteens beslutning nr. 140/2001 av 23. november 2001 ble EØS-avtalens protokoll 2 og 3 om bearbeidede landbruksvarer og andre landbruksvarer endret. Landbruksvarer under protokoll 3 er underlagt EØS-avtalens generelle bestemmelser om fri bevegelse av varer, men avtalepartene kan anvende toll og eksportrestitusjon for å utjevne prisforskjeller på basislandbruksvarer som inngår i ferdigvarer. Ordningen skal utjevne konkurransevilkårene for produsenter av bearbeidede landbruksvarer i EØS-området og gi grunnlag for økt handel. EØS-avtalens protokoll 2 omfatter de varer som er unntatt fra avtalens virkeområde.

Protokoll 3 om bearbeidede landbruksvarer og visse andre landbruksvarer var ikke ferdigforhandlet ved EØS-avtalens ikrafttredelse 1. januar 1994. Forhandlingene ble stilt i bero bl.a. pga. WTO-forhandlinger i Uruguay-runden. I september 2001 ble imidlertid EFTA/EØS-landene enige med Kommisjonen om endringer av EØS-avtalens protokoll 2 og 3.

Endringene innebærer bl.a. at prisutjevningsordningene for bearbeidede landbruksvarer i protokoll 3, som aldri har trått i kraft, erstattes med enklere ordninger basert på de bilaterale frihandelsavtalene mellom EF og EFTA/EØS-landene. Den endrede protokoll 3 vil erstatte dagens handelsregime for handel med bearbeidede landbruksvarer som reguleres gjennom protokoll 2 til den bilaterale frihandelsavtalen mellom Norge og EU av 1973, og vil få virkning fra 1. januar 2002.

Endringene i protokoll 3 innebærer en viss utvidelse av vareomfanget i forhold til det gjeldende handelsregime mellom EU og Norge. Viktige produkter er syltetøy, margarin og barnemat. Endringene innebærer videre et generelt kutt i tollsatsene inn til Norge og inn til EU med 3 pst. i forhold til dagens tollsatser. For

noen produkter er tollreduksjonen inn til Norge større enn den generelle 3-pst. reduksjonen. Endringene i protokoll 2 og 3 vil for deler av næringsmiddelindustrien kunne medføre økt konkurranse på hjemmemarkedet. Samtidig vil muligheten for eksport til EU-markedet forbedres.

Det legges opp til å avvikle industribeskyttelse i tollsatsene innen 1. juli 2004. Det vil måtte oppnås enighet om eventuelle unntak fra dette. Industribeskyttelse i tollsatsen gir beskyttelse utover forskjellen i råvarepriser mellom Norge og EU. Forhandlinger om avvikling av industribeskyttelsen vil ventelig komme i gang tidlig 2002.

Beslutningen i EØS-komiteen ble fattet med forbehold om Stortingets samtykke. Gjennomføringen av endringen vil kreve stortingsbeslutning i form av endring av tolltariffen, jf. Grunnloven § 26 annet ledd. Stortinget inviteres gjennom denne proposisjonen til å gi sitt samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 140/2001.

KOMITEENS MERKNADER

Fleirtallet i komiteen, medlemene fra Arbeidarpartiet, leiaren Olav Akselsen, Bendiks H. Arnesen, Grethe Fossli og Aud Gaundal, frå Høgre, Silja Ekeland, Ivar Kristiansen og Michael Momyr, frå Framstegspartiet, Øystein Hedstrøm og Lodve Solholm, og frå Kristeleg Folkeparti, Rigmor Andersen Eide og Olaf Gjedrem, er kjent med at forhandlingane mellom EFTA og EU om EØS-avtalen protokoll 2 og 3 har pågått i mange år. Fleirtallet vil visa til at Stortinget

med jamne mellomrom har blitt orientert og konsultert i denne saka.

Fleirtalet vil likevel visa til at ein har hatt svært kort tid til å handsama denne saka i komiteen.

Fleirtalet sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

Medlemene i komiteen frå Sosialistisk Venstreparti viser til merknaden frå Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kystpartiet i Budsjett-innst. S. nr. 1 (2001-2002) s. 80.

Desse medlemene meiner at denne saka har vore behandla på ein svært lite tilfredsstillande måte frå Regjeringa i høve til Stortinget. Desse medlemene meiner tidsfristane for behandlinga i Stortinget har vore uakseptable, og at behandlinga derfor ikkje har vært forsvarleg sett ut frå demokratismsyn, og omsynet til kvalitet i behandlinga.

Desse medlemene meiner at konsekvensane for norsk næringsliv og landbrukssektoren heller ikkje er gjort greie for på ein god nok måte i St.prp. nr. 29 (2001-2002).

Desse medlemene legg til grunn at demokratismsyn talar for at denne saka skulle ha vore utsett, slik at Stortinget kunne ha behandla saka forsvarleg og slik at ein kunne lagt til rette for offentleg debatt. Det er svært betenkelig at resultatet av ein prosess som har pågått i om lag 10 år, får ei ukes behandling i Stortinget. På denne bakgrunn fremmar desse medlemene forslag om at saka vert utsett, og kjem subsidiært til å stemme i mot avtalen.

Komiteens medlem fra Senterpartiet vil gå imot foreslåtte endringer av EØS-avtalens protokoll 2 og 3. En ytterligere nedbygging av det norske tollvernet vil gi en allerede hardt presset næringsmiddelindustri ytterligere problemer. Dette truer viktige indu-

striarbeidsplasser, særlig i distriktene. Et av målene med næringspolitikken må være økt verdiskaping og sysselsetting i Norge. Dette medlem ser ikke at en forverring av rammebetingelsene til industrien vil føre til dette.

Dette medlem er videre bekymret over utsiktene til at industribeskyttelsen som ligger i tollsatsene, skal avvikles.

Dette medlem vil minne om at målet for norsk landbrukspolitikk er et desentralisert landbruk med variert bruksstruktur. En nedbygging av tollvernet og den dynamikken som ligger i EØS-avtalen på dette punktet, vil vanskeliggjøre ønsket om å bidra til et slikt landbruk i framtida.

UTTALELSER FRA UTENRIKSKOMITEEN

Komiteens utkast til innstilling ble 6. desember 2001 oversendt utenrikskomiteen til uttalelse.

Fraksjonene i utenrikskomiteen viser til merknadene til de respektive fraksjoner i næringskomiteen, og har ingen øvrige merknader.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Stortinget samtykker i godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 140/2001 av 23. november 2001 om endring av EØS-avtalens protokoll 2 og 3 om bearbejdede landbruksvarer og andre landbruksvarer.

Oslo, i næringskomiteen, den 10. desember 2001

Olav Akselsen
leder og ordfører

Ivar Kristiansen
sekretær